

Skive Kommune vil genanvende byggematerialer og skabe en ny erhvervsklynge

For Skive Kommune har projektet Genbyg Skive, som er støttet af Region Midtjyllands projekt *Rethink Business*, været startskuddet til at genanvende byggeaffald og tænke alternative udbud, der kan styrke samarbejdet med det lokale erhvervsliv.

Om at få den gode idé

Projektet Genbyg Skive skal skabe nye erhvervsmuligheder inden for genbrug af bygningsmaterialer. Det skal bl.a. ske ved at stille nye krav i udbudsmaterialet til genbrug ved nedrivning, reovering og opførelse af kommunale bygninger. Samtidigt skal der udvikles forretningsmodeller, der kan danne basis for en ny erhvervsklynge i kommunen.

Motivationen for projektet Genbyg Skive ligger i, at der på årsbasis rives mere end 150 huse ned i kommunen. Her ligger et stort potentiale i genanvendelse af byggematerialer, ligesom det kan spare kommunen for en anseelig mængde

CO₂. Projektet er en konkretisering af kommunens ambitiøse strategi om at blive CO₂-neutral i år 2019 og skabe et

uafhængigt, selvforsynende og bæredygtigt samfund.

Om at gå fra idé til afprøvning – og om at arbejde sammen

I løbet af projektet har man nedrevet tre huse og kortlagt materialestrømmene sammen med studerende på uddannelsen for Produktionsteknologer ved Erhvervsakademiet Dania i Skive. Det har været de studerendes opgave at udvikle koncepter og forretningsmodeller for nedbrydning og genanvendelse af byggematerialerne.

- På årsbasis rives mere end 150 huse ned i Skive kommune. Her ligger et stort potentiale i genanvendelse af byggematerialer.

*Birte Wind-Larsen,
Projektleder, Teknisk Forvaltning – Miljø
Skive Kommune*

Det er bl.a. foregået i sparring med de tre virksomheder i projektet: Gamle mursten ApS, Troldekt A/S og Tom Probansky, som har til opgave at aftage, behandle og genanvende en del af materialerne fra de nedbrudte huse.

Ifølge Birte Wind-Larsen, der er projektleder i Genbyg Skive, er overgangen fra idé til konkret udførelse af projektet gået godt. Det skyldes i høj grad, at projektgruppen omkring Genbyg Skive er sammensat personer, der brænder for sagen. Den positive omtale i offentligheden og fra pressen har også været med til at sikre projektet kom godt fra start.

Næste skridt er at undersøge potentialet i genanvendelsesmulighederne i materialerne fra de nedbrudte huse, hvilket kan lægge op til en ændring af Kommunens udbudsregler for nedbrydning.

Kan cirkulær økonomi betale sig?

I Skive Kommune har man i en årerække arbejdet målrettet med klima og energi, og det er besluttet, at cirkulær økonomi skal indskrives som et nyt område i kommunens strategi.

Ifølge Birte Wind-Larsen er det for tidligt at dokumentere rentabiliteten ved genanvendelse af byggematerialer, men der tegner sig en række interessante ting. Der er først og fremmest en CO2 reduktion ved at bygge med gamle mursten.

Ser man på genanvendelsespotentialet, viser en udregning fra Miljøstyrelsen, at man kan spare ca. 100 kg Co2 pr tons mursten. Ved nedbrydning af et typisk byhus fra 50'erne frigøres ca. 160 tons materialer for et 80 m2 stort hus.

Nye forretningspotentialer og ideer

I Genbyg Skive er nedbrydningsfirmaet Salling Entreprenørfirma A/S blevet brugt til at gennemføre alle tre nedbrydninger, og på godt jysk ser det "interessant" ud. Ifølge nedbryderen vil man sandsynligvis udvide sit forretningsområde omkring nedbrydning af huse / bygninger.

I projektet er der ligeledes en interesse for at etablere en socialøkonomisk virksomhed baseret på anvendelse af bygningsmaterialer og inventar fra gamle huse. En anden hensigt i projektet er, at man på det erhvervmæssige niveau forventer og håber, at genanvendelse af byggematerialer skal skabe nye arbejdspladser i kommunen. Allerede nu oplever man en interesse i at etablere en erhvervsklynge omkring nedbrydning og håndtering af genanvendte byggematerialer.

Om at arbejde med cirkulær økonomi i en politisk ledet organisation

Genbyg Skive gennemføres i regi af Energibygen Skive som er Kommunens udviklingsafdeling for

projekter omkring energi og bæredygtighed. Afdelingen har ingen myndighedsopgaver og kan således operere på tværs af forvaltninger og politiske udvalg.

For at opnå succes med et projekt som dette, er det nødvendigt med opbakning fra flere niveauer i organisationen. For at sikre politisk opbakning, er det nødvendigt, at der er en overordnet kommunal strategi for, hvilke typer af projekter der skal gennemføres.

Projektet skal forankres på samme måde i den interne organisation, som i den eksterne. Ledelsen på embedsmandsniveau skal også stå bag, og det er ifølge Birthe Wind en god idé løbende at holde politikkerne opdateret med, hvad der rører sig i projektet.

Bæredygtige projekter kræver tid og ressourcer

Indtil nu har erfaringer lært gruppen bag projektet, at forvaltningsstrukturen i organisationen med fordel kan justeres. Forvaltningerne er ikke gearet til at indgå i tværfaglige projekter som kræver, der frigøres tid og ressourcer til de involverede medarbejdere. Det kan i sidste ende få negative konsekvenser for et projekt som dette.

En anden udfordring man er stødt på er, at projektet ikke passer helt ind i kommunens

nuværende indkøbsstrategi, når Kommunen selv skal købe genanvendte byggematerialer til egne huse og byggeprojekter. Det er derfor nødvendigt at definere nye krav til udbud af nedbrydning af de bygninger, som Kommunen har ansvaret for. I udbudsmaterialet skal der f.eks. stilles krav om genbrug af visse bygningsdele efter nedbrydningen.

Alle erfaringer i projektet dokumenteres løbende i en projekthåndbog med anbefalinger, som interesserede vil kunne finde på Energibyens hjemmeside på energibyenskive.dk

Om at arbejde med eksterne aktører

Ifølge Birte Wind-Larsen kan mange af de foreløbige resultater tilskrives det gode samarbejde med flere af de eksterne aktører i projektet. Hun fremhæver samarbejdet med virksomhederne og Erhvervsakademiet Dania samt Professor Peter Lindgren fra Aarhus Universitet, som underviste de studerende i tilgange til udvikling af forretningsmodeller.

Skiveegnens Erhvervs- og Turistcenter har også været en værdifuld samarbejdspartner. De har haft kontakt til virksomheder, og har stået for udvikling af business cases samt analyse og værdisætning af materialer fra nedbrydningerne.

Virksomhederne Salling Entreprenørfirma A/S og Gamle Mursten har også bidraget med værdifuld inspiration, udvikling af ideer og netværk.

Sammenfattende har det været af stor betydning, at projektledelsens ideer er blevet mødt med velvilje og interesse omkring nedrivning og genanvendelse af byggematerialer.

Om samarbejdet med UMT, Rethink Business og Region Midtjylland

Samarbejdet med projektets tovholder Region Midtjylland og projektledelsen i Rethink Business under Development Centre UMT, har helt fra starten været afgørende for projektets tilblivelse.

Det har været en positiv oplevelse, der har givet inspiration til nye kontakter og netværk. Det vil uden tvivl fortsætte resten af projektperioden. Der bør startes flere af denne slags projekter og en overordnet koordinering af dette kunne med fordel ligge i en fælles regional funktion. Noget som Rethink business eller Region Midtjylland kunne facilitere.

Nye projektideer

Genbyg Skive er kun det første af en lang række nye projekter i Skive, og der er mindst to nye initiativer klar, når projektet afsluttes. Der er sat gang i forskellige samarbejdspartnere, og der er ideer til nye projekter og forretningsområder i støbeskeen. I projektledelsen er man enig om, at

den læring, som indtil nu er opnået i forhold til samarbejde imellem de forskellige aktører og virksomheder, skal udnyttes.

Database over genbrugsmaterialer

Ét af områderne, der er arbejdet videre med er udvikling af en business case om en database for brugte byggematerialer. Det er samarbejdspartneren i projektet: Skiveegnens Erhvervs- og Turistcenter, som har udarbejdet den. Ideen er, at databasen skal kvalitetssikre genavendte byggematerialer og være et opslagsværk for bygherrer, entreprenører, arkitekter og alle som arbejder professionelt med byggeri. Business casen illustrerer ikke kun vigtigheden af at have et samlet overblik over tilgængelige byggematerialer, men også at der et behov, som gennem projektperioden også er blevet understøttet af samarbejdspartnere og interessenter.

Workshop for nedbrydning og anvendelse af byggematerialerne

I starten af 2015 arrangerede Skive Genbyg en workshop med fokus på nedbrydning og anvendelse af byggematerialer. Hensigten med workshoppen var at samle en bred vifte af forskellige faggrupper i værdikæden, for at drøfte ideer og udvikle netværk. Man oplevede et stort engagement fra deltagerne på workshoppen, og der blev samlet en række gode ideer og trends

som kan skabe inspiration til nye projekter.

Nogle af de gennemgående ideer og trends:

- Oprettelse af professionel fælles database for brugte nedbrydningsmaterialer for at skabe efterspørgsel.
- Skabe flere tværfaglige projekter, med fokus på videndeling.
- Cirkulær økonomi skal gennemsyre alle involverede brancher og uddannelse.
- Håndtering af farlige stoffer, så der kan handles med rene materialer.
- Cirkulær økonomi kan være med til at skaffe håndværket tilbage i forhold til at få gjort materialer genanvendelige.
- Nye anvendelsesmuligheder for brugte betonelementer i ældre byggeri. Lokale nedbrydere i Skive arbejder videre med ideen.

Alle resultaterne fra workshoppen samles i et elektronisk magasin, som er tilgængeligt på Energibyens hjemmeside fra d. 5. februar 2015.

Foreløbige erfaringer og anbefalinger

- Der skal bruges tid på at få projektorganisationen på plads
- Der skal laves en masterplan og en vision for hvad initiativet kan skabe for lokalsamfundet
- Forankring i projektdeltagernes organisation er vigtig og tager tid.
- Markedsføring er vigtig, og den vil blive godt modtaget. Det er noget, der taler til alle.
- Find sammen med andre projekter og drag erfaringer.
- Der er behov for at stille krav til genbrug af overskuds- og brugte materialer. I dag kan et nedbrydningsfirma vælge at sende alle mursten til opfyld og brænde træet, hvis det er nemmest.
- Inddrag borgere og virksomheder og kommuner i projektet.

Skive Kommune

Skive Kommune har ca. 4.500 medarbejdere og mere end 100 arbejdssteder rundt i hele kommunen. Skive Kommune udgør et areal på 283.45 km² og har 47.291 indbyggere

Medarbejder interviewet:

Birthe Wind-Larsen, Projektleder
Teknisk Forvaltning - Miljø

biwi@skivekommune.dk

T: 9915 3654

Læs mere om Genbyg Skive på www.energibyenskive.dk

Casen er udarbejdet i maj- juni 2014. (Revideret februar 2015)

Hvad er Rethink Business?

Region Midtjylland har igangsat projektet 'Rethink Business' med henblik på at skabe grøn innovation og vækst i regionen via tankegangen i cirkulær økonomi. Mere end 30 virksomheder og 5 kommuner i Region Midtjylland deltager aktivt i projektet. Projektet løber fra oktober 2012 til december 2014.

Hvad kan Rethink Business gøre for kommunerne?

Rethink Business er et udviklingsprojekt, det er funderet i tankesættet bag Cradle 2 Cradle og cirkulær økonomi.

Aarhus, Skanderborg, Skive, Samsø og Herning Kommuner arbejder i øjeblikket på hver deres demonstrationsprojekt, som sætter genanvendelse og bæredygtighed på dagsordenen på en måde, som styrker samarbejdet mellem kommune og erhvervsliv.

De fem kommuner har modtaget støtte fra Vækstforum i Region Midtjylland, som har en pulje af på omtrent 3.0 mio. kr. til rådighed gennem Rethink Business.

Hvem står bag Rethink Business?

Development Centre UMT er projektoperatør på vegne af Region Midtjylland, og UMT har indgået aftale med COWI A/S og COWI's underleverandør Vugge til Vugge ApS. Konsulenter fra COWI og Vugge til Vugge udgør det virksomhedsrettede team (VRT), som vejleder virksomhederne individuelt igennem 3 faser: Innovationsfasen, afprøvningsfasen og omstillingsfasen.

Læs mere på www.rethinkbusiness.dk

